

Ezt a vereségmentes megoldási módot hat gyakorlati lépésen keresztül mutatja be. Részletesen mesél arról is, hogyan kerülhető el (és mi az oka, ha mégis így alakul), hogy gyerekeink „felmondjanak nekünk”, vagyis hogy a kamaszkorba és a függetlenség útjára lépve egyszerűen megszakítsák a kapcsolatot a szülővel.

Mindezen módszerek bemutatása mellett az írás szimpatikus vonása, hogy a fölmerülő kétségekről sem hallgat: felsorolja a tipikus aggályokat, amelyek a szülőknél felmerülnek a programmal kapcsolatban, ahol lehet, igyekszik ezeket megcáfolni, és rengeteg szemléltető példát mutat be a módszer helyes és helytelen alkalmazását demonstrálандó is, sőt, a könyv végén található függelék részletesen tartalmaz gyakorlati feladatokat, valamint tipikus hibákat és azok várható következményeit. Mindközben azonban nem feledkezik meg az emberi jogok kérdésköréről, amit gyerekeink esetén is tiszteletben kell tartanunk – nagyon fontos elfogadnunk, hogy a gyerek nem a tulajdonunk, és nem is saját személyiségünk kicsinyített mása, amit kedvünk-

re formázhatunk, hanem önálló identitással, véleménnyel, lélekkel és jogokkal rendelkező ember, akivel nem rendelkezhetünk kedvünk szerint. Az értékrendünket taníthatjuk (sőt, mivel a gyerek számára modellként szolgálunk, óhatatlanul tanítjuk is), de emellett el kell fogadnunk mindazt, amin nem tudunk változtatni. Nem utolsó sorban pedig meg kell tanulni, hogy némely konfliktus úgy kerülhető el, ha a szülő a saját hozzáállásán, magatartásán változtat – egyszerűen alkalmazkodik.

Távol álljon tőlem a szándék, hogy egyedül elfogadhatónak kiáltsak ki egy módszert, programot vagy könyvet – általában véve sem hiszek az egyetlen üdvözítő út létezésében. Ugyanakkor azt gondolom, a gyerekevelési kérdésekről gondolkodóknak nagyon hasznos és praktikus elolvasni Gordon könyvét, akkor is, ha nem értenek egyet a módszerrel, és csak annyi a haszna, hogy mindazt, amit a gyerekekről, szülőségről, nevelésről gondolunk, kicsit más megvilágításba helyezve, új szempontokat feltárva mutatja be.

Havas Júlia

A gyermekjóléti szolgálatok prevenciós tevékenysége egy intézmény gyakorlata tükrében

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 38.§ (1) és 39.§ (1) bekezdésében foglaltak szerint a Gyermekjóléti Szolgálatok feladata a veszélyeztetettség megelőzése. A 39.§ (2) bekezdés d) pontja konkrétan megnevezi a szabadidős programok szervezését mint a veszélyeztetettség megelőzésének eszközét.

■ INDIREKT ESZKÖZÖK

A szabadidős programok szervezése, kivitelezése, valamint az ezekhez való hozzájutás segítése az elsődleges prevenció egyik legfontosabb eszköze. Amennyiben a gyermeknek értelmes elfoglaltságot tudunk kínálni a szabadidejére a csavargás, csellengés helyett, akkor nagyobb az esélye arra, hogy a későbbiekben ne váljon klienssé. Megtanulja az idejét hasznosan eltölteni, lehetőséget kap egy másfajta értékrend elsajátítására, kortárs és egyéb segítő kapcsolatainak kiépítésére az iskolán kívül is, megtanul kommunikálni, elsajátít különböző (erőszakmentes) konfliktuskezelési technikákat és még hosszan sorolhatnánk a lehetőségeket. Mindezeket úgy tudjuk nyújtani neki, hogy nem direkt módon „oktatva”, hanem a saját élmény meg tapasztalásán, valamint a kortárs csoport ráhatásán keresztül indirekt módon válik belsővé.

Az sem elhanyagolható hatás, hogy ezek a gyermekek meg tapasztalják a közösséghez tartozás élményét is. Sok hátrányos helyzetű gyermekre jellemző az, hogy nem fogadják el őket, peremhelyzetben vannak a csoporton belül, saját közegükben verődnek össze, ami még inkább fokozza az elszigetelődésüket. Gyermekvédelmi szakember irányításával jó irányba befolyásolható ez a folyamat is.

A legtöbb gyermekjóléti szolgálat ezzel tisztában van, de pénzhiányra hivatkozva kevés helyen valósul meg ez a prevenciós tevékenység.

Véleményünk szerint nem lehet csak az anyagiak hiányára hivatkozva nem teljesíteni ezt a törvényben is előírt feladatot. Nagyon sok program nem pusztán pénz kérdése, hanem odafigyelés, szervezőképesség, személyes elkötelezettség is. Persze nagyon fontos a pénz a programok kivitelezéséhez, de ezen kívül szükség van arra is, hogy a benne résztvevők elkötelezzék magukat a gyermekek ügye mellett. Nagyon sok munkát és utánajárást igényel az anyagi források, lehetséges támogatók felkutatása. Sokszor be kell vetni a személyes kapcsolatokat is. Ezt nem lehet elkötelezettség nélkül végezni. Tapasztalataink szerint, ha a lehetséges támogatók látják ezt az elkötelezettséget, könnyebben hajlanak arra, hogy megtalálják a módját a támogatásnak. Nem elhanyagolható szempont az sem, hogy a prevencióra fordított pénz hosszú távon többszörösen megtérül.

A szabadidős programok alatt a gyermekkel másfajta kapcsolat alakul ki, mint egy hagyományos családgondozás során. Az eltelt négy év tapasztalataiból le tudjuk szűrni azt, hogy a gyermek könnyebben fordul segítségért, ha bajba kerül vagy „mellesleg” mesél el olyan dolgokat, ami beavatkozást igényel.

Az időben történő beavatkozással pedig meg tudtuk akadályozni azt, hogy később rosszabb helyzetbe kerüljön a család vagy a gyermek.

A szabadidős programok közé tartozik az ifjúsági klub, a fejlesztő foglalkozások, a tematikus csoportok, a nyári tábor, a nyári napközis tábor, a játszóház. Ezeknek a programoknak jelentős része az alternatív napközbeni ellátások körébe is tartozik, továbbá más ágazatok feladatai közé, így az oktatás és a köznevelődés feladatai közé is, azonban véleményünk szerint fontos, hogy a gyermekjóléti szolgálat mint a településeken működő gyermekvédelmi intézmény mindenképpen részese legyen ezen feladatok ellátásának.

Az elsődleges prevenció további fontos eszköze a nyári korrepetálás, pótvizsgára felkészítés, évközi fejlesztés. Ez a feladat az oktatási intézmények dolga lenne, de tapasztalataink szerint csak nagyon csekély mértékben valósul meg. A hátrányos helyzetű, tanulási zavarokkal, erre épült magatartászavarokkal küszködő gyermek leszakadását csak fokozza, ha az iskolában sorozatos kudarcok érik, ezek leküzdéséhez, feldolgozásához nem, vagy csak igen csekély mértékben kap segítséget. Az iskola nem tudja, vagy nem akarja felvállalni, hogy a pótvizsgára a nyár folyamán is felkészítse a gyermekeket. Sokszor csak augusztus közepe táján nyílik lehetősége a gyermekeknek arra, hogy valamiféle korrepetálásban részesülhessenek. A szülők nem tudják megfizetni a magántanárt, sokszor igényük sincs rá, nem tartják feladatuknak, így elég nagy valószínűséggel megoldható az osztályismétlés, ami tovább fokozza a hátrányt.

A szabadidős programok megvalósításához természetesen szükséges a megfelelő szakemberek és a programok megvalósítását szolgáló eszközök megléte. Ezek közé tartozik:

Szakemberek:

- Családgondozók
- Pszichológus
- Fejlesztő pedagógus
- Szabadidő szervező
- Sportoktató, edző

A szakemberek mellett fontos az önkéntes és kortárs segítők bevonása is a programok megvalósításába.

Eszközök:

- Sportfelszerelések
- Fejlesztő eszközök
- Kézműves kellékek
- Számítógépek
- Internet hozzáférés
- Televízió, videó
- Utazáshoz bérlet

Úgy ítéljük meg, hogy a gyermekeket, fiatalokat csak egy átfogó és rendszeres programmal lehet segíteni, amihez megfelelő lehetőséget biztosítanak a szabadidős programok. A gyermekek segítése során alapvető fontosságú a kölcsönös bizalom, ami csak sok beszélgetéssel, rendszerességgel, odafigyeléssel lehetséges, az ezekhez szükséges együtt töltött időt is a szabadidős programok biztosítják.

■ PREVENCIÓS TEVÉKENYSÉG A SZIGETHALOM ÉS KÖRNYÉKE GYERMEKJÓLÉTI ÉS CSALÁDSEGÍTŐ SZOLGÁLAT DUNAHARASZTI TAGINTÉZMÉNYE, DUNAHARASZTI VÁROS GYERMEKJÓLÉTI ÉS CSALÁDSEGÍTŐ SZOLGÁLATÁNÁL

■ A település bemutatása

Dunaharaszti Budapest déli határán fekvő kisváros. Földrajzi határa teljesen összeér a fővároséval. A városi rangot 2000-ben kapta meg, az ennek megfelelő intézményrendszer is csak ez után kezdett kiépülni. A Gyermekjóléti Szolgálat 2002 novemberétől, a Családsegítő Szolgálat 2004 márciusától működik hivatalosan. Budapest közelsége miatt nagy mértékű betelepülés indult meg. Ehhez hozzájárultak a közelmúltban épült és még jelenleg is épülő lakóparkok. Ezekbe a lakásokba túlnyomórészt gyermekes családok költöznek, vagy olyan fiatal házaspárok, akik ezután vállalnak gyermeket. E miatt a település korfája az országos tendenciáktól eltérően fiatalodó jelleget mutat. Jelenleg az állandó bejelentett lakcímmel rendelkező lakosok száma majdnem 18.000 fő, ebből 0-18 éves korú közel 4.000 fő.

Ugyanakkor nagyon sok ember a jobb megélhetés reményében költözik a főváros közelébe, jelentős részük a létminimum határán él. Gyermekeik ellátása komoly nehézséget jelent számukra. Ők azok, akik nem tudják megfizetni a napközbeni ellátásokat, programokat, így az utcán csellengnek, hátrányos helyzetüket fokozzák. Sokan közülük állandó bejelentett lakcímmel sem rendelkeznek. (Létszámukra az állandó lakosok, és a védőnők, iskolák, óvodák által lejelentett adatok összevetésével lehet következtetni). Az önkormányzatnak viszont ellátási kötelezettsége van feléjük (óvoda, iskola, egészségügyi ellátás). A településen az óvodák és az iskolák egyáltalán nem küszködnek a kihasználatlansággal, mint sok más településen.

A gyermekek szabadidő eltöltésének helyszíne jellemzően a szórakozóhely (kocsma) és az utca. Gyakran visszatérő probléma, hogy nincs megfelelő közösségi hely a településen a vendéglátóhelyeken kívül, ahol találkozni tudnak a fiatalok.

■ Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálatunk kialakulása

Dunaharasztiin a Gyermekjóléti Szolgálatot 2003-ban hozták létre önálló intézményként. Ezt megelőzően is „működött” Gyermekjóléti Szolgálat. A feladatot három fél állású munkatárs látta el. Ez a feladatellátás jobbra tűzött jellegű volt. Egyáltalán nem volt kialakult koncepciója a munkának, szakirányú végzettséggel senki sem rendelkezett: – egy védőnőre, egy pedagógusra és egy orvosi asszisztensre volt bízva a gyermekvédelem. Mindenki hozta a saját területére jellemző gondozási attitűdjét, ami sokban különbözik a gyermekvédelemben kívánatos attitűdtől. Az ellátatlanságból adódó feszültségek nem kerültek felszínre. (Erre nem is igen volt lehetőség, mivel nem tudhatták a lakosok, hogy mi az, ami hiányzik).

Az induláskor sem a tárgyi, sem a személyi feltételek nem voltak megfelelőek. Egy helyiség állt a rendelkezésünkre a

Gyámhivatallal közös épületben. Amikor a pszichológus éppen dolgozott, akkor az a munkatárs, aki nem terepen volt, az előszobában várt vagy a közös épületben lévő Gyámhivatalban kért helyet. Az épülethez tartozott egy udvar is, de azt javarészt elfoglalta egy használaton kívüli garázs.

Az első főállású családgyógyógyozót 2002. szeptember elsejével nevezték ki. Még ebben az évben két családgyógyozóval bővültünk, így 2003-tól valóban beindulhatott az érdemi munka.

2003 decemberében nyílt lehetőségünk arra, hogy egy kollégát fel tudjunk venni, aki a Családsegítő Szolgálatot tudta beindítani.

A szolgálat dolgozói kezdettől fogva bábáskodtak az intézmény létrehozásában. Mindnyájan saját gyerekként tekintünk rá. Az informális kapcsolatoknak nagy jelentőségük van a tevékenységek megszervezésében. Minden tag a saját eddigi munkaterületéről, illetve magánszférájából származó kapcsolatait, információit bedobta a közösbe, és ez így van a mai napig is.

■ SZABADIDŐS PROGRAMOK SZERVEZÉSE 2002-2006.

2002

Még a megalakulás évében 2002 decemberében segítettünk a NOE dunaharaszti szervezetének a téli üdülés megszervezésében, illetve a gyermekek hazakísérésében.

2003

Március elsejétől lehetőség nyílt fejlesztő pedagógus foglalkoztatására heti hat, majd rövid időn belül heti tíz órában. Több kiscsoportban a fejlesztő pedagógus 23 gyermekkel foglalkozott. Az ide járó gyermekek nagy részénél funkcionális problémák voltak, ezért a fejlesztésüket az alapoknál kellett kezdeni. A foglalkozásokat a nyári szünidő alatt is folytatta a fejlesztő pedagógus, de a foglalkozások alatt a gyermekeket felkészítette az osztályozó- és pótvizsgákra is. A felkészítés sikeres volt. A hozánk járó gyermekek többsége átment a vizsgákon, így nem kellett évet ismételnük.

Ebben az évben a családgyógyozók négy alkalommal vettek részt nyári napközis táborban, szabadidős program szervezésében, kivitelezésében. Augusztusban a Szociális Bizottság támogatásával 12 hátrányos helyzetű gyermeket tudtunk nyaraltatni Sopronban egy hétig.

Decemberben a helyi amatőr művészeti egyesülettel közösen Luca napi játszóházban vettünk részt, ahol a gyermekek szüleikkel együtt ajándékokat készíthettek karácsonyra, valamint a Vöröskereszt helyi szervezetével együttműködve közel 50 rászoruló családnak juttattunk el karácsonyi csomagot.

■ Nyári üdültetés hátrányos helyzetű gyermekek részére

2003. június 15. – június 21-ig 12 gyermeket nyaraltattunk Sopronban.

Természetesen további programlehetőségek, szabadidős tevékenységek is rendelkezésre álltak, így elsősorban a sportolási

lehetőség volt adott a gyermekotthonban: konditerem, asztalitenisz, kosárlabda, focipálya állt a gyermekek rendelkezésére.

2004

2004 nyarán tovább bővítettük a szabadidős programok kínálatát. A nyári szünidőben heti egy alkalommal minden csütörtökön szabadidős programokat szerveztünk kézműves foglalkozásokkal, sportvetélkedőkkel. Ezeket a programokat a tanév végén meghirdettük az iskolákban, a nyár folyamán pedig a helyi újságban, TV-ben.

Ebben az évben már két tábor tudtunk szervezni az Önkormányzat Szociális Bizottsága támogatásával. 33 hátrányos helyzetű, valamint veszélyeztetett gyermeket tudtunk nyaraltatni Sopronban és Mátranovákön egy-egy hétig.

Három kolléga vett részt az egyik dunaharaszti általános iskola által szervezett nyári napközis táborban játékos vetélkedőn. Ezek a programok közel 40 gyermeket érintettek.

Ebben az évben a gyermekjóléti szolgálattal szerződésben alkalmazott pszichológus által vezetett konfliktuskezelő és önismereti csoportfoglalkozásokat is meg tudtuk szervezni, amelyek két korcsoport (10-13 évesek és 14-18 évesek) számára is megvalósultak. A csoportok zárásaként karácsonyi ajándékokat készítettünk közösen a gyermekekkel.

Decemberben a Vöröskereszt helyi szervezetével együttműködve szerveztük meg elsőként a karácsonyi ünnepséget, aminek igen nagy sikere volt. Közel kétszáz fogadták el a meghívásunkat. Ezen az ünnepségen adtuk át karácsonyi csomagokat is a hátrányos helyzetű családok számára.

■ Dunaharaszti Gyermejjóléti Szolgálat nyári programja csütörtöki napokon

A nyári szünet idejét igyekeztünk tartalmasan kitölteni és hagyományteremtő szándékkal minden hét csütörtökén napközis foglalkozásokat szerveztünk. Ezeket a napokat változatos programok tarkították. Volt itt kukoricamorzsolás, gyöngyfűzés, zsákba futás, kötélhúzás, asztalitenisz, ügyességi vetélkedők, üvegfestés és még sok minden más. Különböző játékokat játszottunk, legnagyobb sikere az „Activity”-nek volt. A gyermekek által kedvelt kézműves foglalkozásokon az is szívesen alkotott, akinek az elején bátorítás, biztatás kellett. Készültek nagyon szép szalvéta képek, gyöngyből fűzött karkötők – nyakláncok, papírból hajtogatott figurák, szép rajzok, festett üvegek, próbálkoztunk a keresztszemes hímmel is. Reméljük, hogy az itt készült képek, ajándékok a gyerekszobák féltett kincsei lettek.

Nemcsak benti programokat, hanem kirándulásokat is szerveztünk, így eljutottunk Ráckevére, a Budapesti Állatkertbe és a Csodák Palotájába.

■ Nyári üdültetés hátrányos helyzetű gyermekek részére

2004 nyarán 33 gyermeket nyaraltattunk: 21-en Mátranovákön tudtak eltölteni egy hetet, 12 gyermeket pedig Sopronba vittünk.

■ GYERMEK BESZÁMOLÓJA A TÁBOROKRÓL

SOPRON 2004.

„Augusztus 9 – én hétfőn fél kilencre kellett az indulási helyre érkezni. Már az utazás is mulatságosnak indult erről az András és a Krisztián gondoskodott. Amikor odaértünk Sopronba rögtön megebédeltünk, aztán mindenki ment a szobájába kipakolni. Mivel csak négy fiú volt, miénk lehetett a nappali, a lányok nyolcan voltak, így nekik csoportokat kellett alakítaniuk. Aznap még elmentünk a városba estére, mire hazaértünk már lehetett zuhanyoznunk, vacsora és alváslámpaoltás inkább. Kedden strandra mentünk, és egész nap ott voltunk, az is nagyon jó volt. Szerdán elmentünk Fertőrákosra a kőfejtőhöz majd ismét fürdés, erről a Fertő-tó gondoskodott. Ez is egész napos program volt. Csütörtökön Olaszországból jött egy néni és hozott nekünk ajándékokat. Utána lementünk a városba fagyiztunk és bejártuk a Főteret többek között a Tűztornyt is meglátogattuk, így eltelt egy újabb nap. Pénteken laza napunk volt fenn voltunk a konditeremben, majd vacsora és lementünk a térre focizni, kosarazni, pingpongozni. Szombaton Múzeum-vasúttal elmentünk Nagyecnkre a Széchenyi-kastélyba majd a mauzóleumba. Vasárnap a csoport egy része elment a belvárosba egy másik része otthon maradt Andrea nénivel. Majd ebéd és véget is ért a nyaralás, amit az utazás zárt. Külön élmény volt az, hogy szerdán Anikó néni meglepetésből sütött egy jó pár db pala-sintát.”

MÁTRANOVÁK 2004

„Mátranovákra kirándultunk a Gyermekjóléti Szolgálattal. Hat napot töltöttünk ott. Sokat túráztunk, kirándultunk. Megmásztuk a Salgó várat, ha egy kicsit nehezen is, de megérte, a kilátás nagyon szép volt, gyönyörű ez a táj. A Somoskői várba sajnos nem tudtunk bejutni, de a parkjában jókat játszottunk.

Az ipolytarnóci őslénypark lenyűgözött. Sok békát fogtunk, és érdekes dolgokat láttunk. (pl. az óriásfenyő). A salgótarjáni Bányamúzeum is érdekes volt.”

2005

A nyár folyamán július-augusztus hónapban (a tanév végétől) 9 héten keresztül minden csütörtökön szerveztünk a gyermekeknek különböző kézműves foglalkozásokat ill. programokat, sportolásra (pingpong, tollaslabda, röplabda) is lehetőségük volt a szolgálat udvarán.

Ezen a nyáron is két tábort tudtunk szervezni a Szociális Bizottság támogatásával. 40 hátrányos, valamint veszélyeztetett helyzetű gyermeket tudtunk nyaraltatni, Sopronban 10 napig és Mátranovákban egy hétig.

Tovább folytattuk a pszichológus által szervezett csoportfoglalkozásokat. Ezekben a foglalkozásokon minden alkalommal részt vett egy-egy családgondozó. A két csoportba összesen 28-30 gyermek járt rendszeresen. A csoportfoglalkozások személyiségfejlesztő, szociális beilleszkedést segítő jelleggel működtek. Mind a felnőttek, mind a gyermekek nagyon szigorúan betartották a csoport-szabályokat (titoktartás, egymás tisztelete stb.).

Ezeket a szabályokat minden esetben a csoport alkotta a maga számára.

Decemberben a Vöröskereszt helyi szervezetével együttműködve hagyományteremtő szándékkal újra szerveztünk karácsonyi műsort, játékos vetélkedőkkel, karácsonyi készülődéssel, és itt kapták meg a karácsonyi csomagokat is a családok. Ezen az ünnepségen az előző évhez hasonlóan több mint kétszázan vettek részt, szülők és gyermekeik együtt.

■ Nyári üdültetés hátrányos helyzetű gyermekek részére

2005-ben 39 gyermeket nyaraltattunk, Sopronba 19 gyermeket vittünk, Mátránovákön 20-an tudtak eltölteni egy hetet.

Egy résztvevő gyermek beszámolója a táborról:

MÁTRANOVÁK 2005.

Az idén sem maradt ki a nyaralás a nyári szünetből, a Gyermekeink Szolgálat két dolgozójával Anna és Erzsébet néniel mentünk Mátránovákra, 6 napra.

Első napunk utazással, tábor „elfoglalással”, a legjobb szobák lefoglalásával és egymás megismerésével telt. Este megismerkedtünk szobatársunkkal, aki már jó ideje ott lakik, Bélával az egérrel. Béla barátja Rezső, (egy hatalmas pók) szintén állandó lakója egy másik szobának.

A továbbiakban ellátogattunk a salgótarjáni és mátránovái

Bányamúzeumba. Itt lehetőségünk volt kipróbálni a csákányt, kézifűrőt és más bányász szerszámokat illetve gépeket. Majd elmentünk a SITI-be (Salgótarjáni Ifjúsági Tanácsadási Iroda), ahol egy nagyszerű breakdance bemutatót láthattunk. Rengeteg dolgot lehet ott csinálni, például táncolhatunk, ismerkedhetünk, sőt még internetezni is lehet! Jó lenne, ha Harasztin is lenne ilyesmi (DITI J Dh. Ifjúsági Tanácsadó Iroda). Egy napot strandolással töltöttünk, Bükkszéken pancsoltuk ki magunkat. Az utolsó előtti napon hatalmas bulit csaptunk (jelmezbál, tánc), ahol mindenki nagyon jól érezte magát.

Az enniavaló nagyon finom volt, de a szakács nagyon szerelmes lehetett, mert néha igen sósra sikeredett az étel! Anna és Erzsébet néni ezen felül elláttak minket minden jóval, üdítő, fagyi stb. Kedvesek, aranyosak és türelmesek voltak velünk, így igazán szép élmény volt ez a nyaralás.”

2006

Ebben az évben tárgyi feltételeink ugrásszerűen javultak. Egy másik, nagyobb épületbe költözhettünk. Itt már ki tudtunk alakítani egy olyan helyiséget, ahol klubfoglalkozásokat is szervezhettünk.

Pályázati pénzből még 2005-ben vásároltunk egy televíziót és egy DVD lejátszót. A városban működő középiskola nekünk adta a leselejtezett, de még üzemképes számítógépeit. Sikeresen kedvező feltételekkel beköttetnünk az internetet és a kábel TV-t is. Így a tárgyi feltételeink adottak voltak régóta dédelgetett vágyunk, az ifjúsági klub létrehozására. Célunk, hogy a fiatalok

közvetlen kapcsolatot alakítsanak ki az itt dolgozókkal. Csak ezek után várhatjuk, hogy életvezetési gondjaikkal, személyes problémáikkal kapcsolatosan megnyiljanak.

■ IFJÚSÁGI KLUB

2006. május 5-étől, minden pénteken és szombaton 17-22 óra között, egy új, nyitott és ingyenes lehetőséget tudunk biztosítani a Dunaharaszti élők 12-18 év közötti fiatalok számára a szabadidejük hasznos eltöltéséhez, akik jó hangulatban, jó helyen barátaikkal jól szeretnék érezni magukat.

A Klub célja, hogy a fiatalok számára a helyszín egyfajta kitüntetett terület legyen, amelynek egyik fontos eleme a karbantartottság, gondozottság, amely érzelmileg is biztonságot nyújt az ott tartózkodók számára. Hangsúlyt helyezünk az egyéni arculat kialakítására. A Klub tárgyi környezetében, így berendezésében, küllemében harmonizál a megcélzott korosztály sajátosságaival, igazodik és formálja a fiatalok ízlésvilágát, érdeklődését, szokásait, normarendszerét és társas kultúráját.

A Klub iránt egyre nagyobb az érdeklődés, hétvégenként átlagosan 80 gyermek veszi igénybe ezt a lehetőséget.

A Klub sokszínűségét biztosítja, hogy az állandó programok mellett, meghívott vendégek és szakemberek által vezetett foglalkozások is helyet kapnak. A szolgálat munkatársai biztosítják az állandó ügyeletet, külsős segítőkkel együttműködve.

■ SZOLGÁLTATÁSAINK

„ÉTKEZŐ SAROK”

- Bevonódás, ismerkedés lehetőségének megteremtése
- Otthonosság megteremtése
- Szendvicsek, gyümölcs, üdítő és tea fogyasztása

„MŰVÉSZETI SAROK”

- törzsvendégeink alkotásai, élménybeszámoló
- Üzenő fal, apróhirdetések elhelyezése
- Számítógép és internet használat
- Kézműves foglalkozások

„PIHENŐ SAROK”

(minden azt sugallja, hogy itt lehet „dumálni”, beszélgetni).

- Újságok (ifjúsági lapok, számítástechnikai folyóiratok, divatújságok, stb.)
- Tesztek „szétszórása” újságok között (pl. önismereti tesztek)
- Társasjátékok biztosítása (sakk, kártya, szójáték, malom, stb.)

„ZENE – MÁNIA” – állandó zene (számokat lehet kérni)

„MOZI – MORZSÁK” – filmklub

„KÖNYV SAROK” – Könyvek kölcsönzése, közös olvasás, beszélgetések.

„MOZDUL” – állandó lehetőség sportolásra, a meglévő sporteszközök használata (asztalitenisz, csocsó, biliárd, kosárlabda stb.)

Kérések, javaslatok, vélemények („Kívánság ill. Panasz” – doboz)

Pszichológusi ügyelet, akitől bármit lehet kérdezni!

■ SZAKMAI JELLEGŰ SZOLGÁLTATÁSOK

- Egyéni beszélgetések
- Csoportos foglalkozások / Témakörök: család, kapcsolatok, önismeret, stb./
- Közös játéktevékenységből kiinduló közös munka.

■ Korrepetálás

2006. július 11-étől augusztus 26-áig hetente egyszer három órában, alkalmanként 6-8 hátrányos helyzetű, pótvizsgára kötelezett gyermekkel foglalkozott egy önkéntes pedagógus a szolgálatunknál. Közülük csak egynek nem sikerült átmennie a vizsgákon. Segítség nélkül valószínűleg sokkal többen kényszerültek volna osztályismétlésre.

■ Tábortatások, szabadidős programok 2006-ban

Az előző években megszervezett táborok visszhangja nagyon kedvező volt. A gyermekek már szeptemberben kérdezték, hogy jöhetnek-e ismét. Úgy adódott, hogy már négy tábort is tudtunk szervezni, a „szokásos” soproni és mátranováki mellett Gyulára és Miskolctapolcára is eljutottunk. Összesen 66 hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermeket nyaraltattunk ebben az évben.

A nyári foglalkozásokat kibővítettük egy-egy kirándulással is. Június végétől augusztus 22-éig minden héten volt egy „benti” nap és egy kirándulós nap is. Ezekre már nemcsak a hátrányos helyzetű gyerekek jöhettek, hanem a megadott korosztályon belül bárki.

2006-ban a szabadidős foglalkozások és programok több mint 1000 (halmozott adat) gyermeket érintettek.

A szabadidős programok mellett természetesen minden kolléganő ellátja a saját családgondozói feladatait is. A nyári szabadságok kiadása nem kis szervezőképességet igényelt a jelen dolgozó létszámunk – *hat fő* – mellett.

Bizonyára felmerül az a kérdés, hogy hogyan tudtuk megteremteni az anyagi fedezetét ezeknek a programoknak. Nagyon sok minden nem csupán pénz kérdése. A városban élő vállalkozók, civilszervezetek jelentősen mértékben támogatják tevékenységünket. Nem anyagilag, hanem természetben, termékekkel, szolgáltatásokkal. Természetesen folyamatosan figyeljük a pályázati kiírásokat és lehetőség szerint minél több programra pályázunk.

Sok önkéntes segítők is van, akik például az ifjúsági klub működésében kulcsfontosságú szerepet játszanak. Azt tapasztaltuk, hogy ha az emberek látják, hogy van értelme annak, amit csinálunk, hasznosnak találják azt, akkor sokkal szívesebben vesznek részt benne. Az önkénteseink nagyon jól érzik magukat a gyermekek között, várják az alkalmat, hogy mikor tudnak újra jönni.

Nem elhanyagolható a munkatársaink személyes elköteleződése sem, sokszor saját szabadidejük rovására ellenszolgáltatás nélkül vesznek részt a programok szervezésében. Ez az elköteleződés mintát ad a segítőknek és a támogatóknak is. Dunaharaszti nem túl nagy város, a programok jó híre hamar elterjed.

■ NYÁRI ÜDÜLTETÉS HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK RÉSZÉRE

Egy hét a „hűség városában” – ebben az évben negyedszer tudtunk nyaralni Sopronban, ahova 14 gyermeket vittünk el.

Ismét a Mátrában nyaraltunk – június 26-án, hétfőn Mátranovákra indultunk 18 gyermekkel.

A „Viharsarokba” látogattunk. – 2006 augusztusában a harmadik nyári tábor Gyulán szerveztük meg, 19 gyermek számára.

Nyári programok a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálatnál

■ A program célja

Harmadik éve rendezzük meg a nyári szünet ideje alatti szabadidős foglalkozást, amelyet eleinte heti egy, az idei évben pedig heti két naposra (kedd és csütörtök) terveztünk. Oka az volt, hogy a klienseink körében igényként fogalmazódott meg gyermekeik elhelyezése a nyári időszakban. A célunk az, hogy ha nem is az egész nyári időszakban, de tíz héten keresztül legalább heti néhány napon elfoglaltságot, színvonalas, értelmes, szórakoztató programot biztosítsunk számukra. Sok gyermek számára csak a gyermekjóléti szolgálat által szervezett foglalkozások, illetve az egy hetes táborunk (2006-ban Mátranovák, Sopronban illetve Gyulán) jelentik a nyári kikapcsolódást, a nyaralást. Ezek a családok anyagilag nem engedhetik meg maguknak, hogy elutazzanak nyaralni, vagy gyermekeiket táborba küldjék.

■ A program célcsoportja

A célcsoportunkat elsősorban a város általános és középiskoláskorú képezik. De minden olyan a városunkban élő gyermeket és fiatalot vártunk és szívesen fogadtunk, akik részt kívántak venni foglalkozásainkon.

■ A program megvalósítása

Az iskolai tanév befejeztével, június 20-ától augusztus 24-éig tart az egyre népszerűbb nyári napközis program a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálatnál (Dunaharaszti, Andrássy u. 14) Heti két alkalommal, kedden és csütörtökön több mint 30 gyermeket fogadó tábor a kedvező időjárás és a változatos programok miatt nagyon sikeres a gyerekek körében.

A csütörtöki kirándulások alkalmával számos helyre eljuthattak a gyermekek így a – Millenáris Park, Csodák Palotája és a Jövő Háza kiállítás, Magyar Természettudományi Múzeum, ELTE Botanikus kert, Orczy kert, Budapesti Állat és Növénykert, Jánoshegyi kilátó, amelyet a Fogaskerekű vasúttal közelítettünk meg, Budai Vár ahová a Budavári Siklóval jutottunk fel, Planetárium, Hadtörténeti Park, hajókirándulás Szentendrére, a nagy megre való tekintettel sétáltunk a Margitszigeten és fürdöttünk a Palatinus strandon.

Bízunk benne, hogy a gyermekek számára tartalmas és hasznos élményt tudtunk biztosítani.

A programok június 22-étől augusztus 24-éig csütörtöki napon kerültek megrendezésre. A programokon minden esetben maximum 25 gyermek és két kísérő vett részt...

Június 20-ától augusztus 22-éig minden héten kedden, sport és kézműves foglalkozásokat szerveztünk a gyermekeknek.

■ ŐSZI TÁBOR HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK RÉSZÉRE

■ „Barlangolás” Miskolctapolcán

2006. október 30-a és november 5-e között az őszi szünetben tábor szerveztünk Miskolctapolcára, ahová 15 gyermeket tudtunk magunkkal vinni. Nagyjából azokat, akiket a nyári táborokba is elvittünk, de voltak újjak is. Megdöbbentett bennünket az, hogy mennyire frusztráltak, szinte kezelhetetlenek voltak a gyermekek. Mintha nem is ugyanazok lettek volna, akikkel együtt nyaraltunk. Pedig csak két hónap telt el az iskolából! Az első három nap azzal telt el, hogy valahogy helyre billentsük a lelki békéjüket. Ezt követően kezdtek el úgy működni, mint nyáron. Volt olyan gyermek, aki még a tábor végére sem jött helyre. Ez az őszi szüneti tábor döbbsített rá bennünket, hogy mennyire fontos az, hogy ne csak nyáron, hanem az évközi szünetekben is legyenek a gyermekek számára szervezett szabadidős programok. Túl hosszú az idő a tanév kezdetétől a végéig, nagyon nagy szükségük van a gyermekeknek év közben is a valódi pihenésre. Ezért elhatároztuk, hogy mindent megteszünk azért, hogy a tavaszi szünetben is sikerüljön tábor szervezni.

■ Egy résztvevő gyermek beszámolója a táborról:

Miskolctapolca 2006.

1. nap: Reggel 7-kor volt a gyülekezés a Dunaharaszti Külső-hév állomásnál. Már akkor mindenki izgatottan várta az elkövetkezendő egy hetet.

Az első óra ismerkedéssel telt. Az utazás nagy részén kisebb csoportban meséltek történeteket egymásnak a gyerekek.

A szállás egy panzióban volt. Ötös szobákban voltunk, felső, illetve alsó szinten. Volt egy nappali+konyha, ahol lehetett étkezni, tévézni, játszani.

Miután mindenki kipakolt és elkészült, elindultunk megkeresni egy éttermet, ahol ebédtünk minden nap.

Aztán elmentünk a Miskolc-Plázába. Ezzel el is telt az első nap.

2. nap: Felkeltünk, csoportokban megreggelítettünk, és felkészültünk az indulásra. Megnéztük a Diósgyőri várat, majd elmentünk egy cukrászdába. Hazamentünk ebédelni, és ebéd után, hihetetlen, de rávettek minket arra, hogy ta-buzzunk; ez egy társasjáték.

Este elmentünk biliárdozni és közben, aki szeretett volna, az bowlingozhatott. Ennek én voltam a megszervezője; szinte mindenki ki akarta próbálni.

Hazamentünk, megfürödtünk, vacsoráztunk, tévéztünk. Eltelt egy újabb nap.

3. nap: Reggel már tudtuk, hogy a mai nap laza lesz, mert otthon leszünk egész nap. Sajnos megáldott minket az ég egy kis esővel, de ez a nap így is feledhetetlen maradt.

A csoport két részre oszlott. Aki szeretett volna bemenni a városba, az elmehetett Anna nével, aki nem, az otthon maradt Andrea nével. Az otthoniak kártyáztak, tévéztek, zenét hallgattak, pihentek.

Aki úgy döntött, hogy bemegy a városba, az sem járt rosszabbul. Ők elmentek vásárolni, moziműsort nézni, sétálni a városban.

Szép lassan összegyűlt a csapat, elmentünk ebédelni. Az étterem barátságos volt, nem túl nagy, de mégis kényelmes. Az ott dolgozók nagyon barátságosak voltak. Még azt is megengedték, hogy mi döntünk el, hogy mit szeretnénk enni.

Ebéd után elmentünk a Miskolc-Plázába biliárdozni, és elrepült egy újabb nap.

4. nap: Reggeli után meglátogattuk a Miskolctapolcai Barlangfürdőt. Ezen a napon megérkezett az év első havazása, de ez minket nem zavart, mert fedett strandon voltunk.

A Barlangfürdőben hamar eltelt az idő és hamar eljött a 3 óra, amikor is elmentünk ebédelni.

Este elmentünk biliárdozni, bowlingozni, így igaz csak hamar eltelt ez a nap is.

5. nap: Reggelizés után Lillafüredre kirándultunk kisvasúttal, majd hazafelé bementünk a Herman Ottó Múzeumba, az ásványkiállításra, és a végén minden gyerek kapott valamilyen ásványt.

Ebéd után elmentünk moziba és megnéztük a Szabadság, Szerelem című filmet. Ez a film mindenkinek kellemes csalódást okozott. Nagyon jó film volt. Utána még ott maradtunk bowlingozni, majd hazamentünk és eltelt a péntek is.

6. nap: A mai napon ismét elmentünk a Barlangfürdőbe reggelizés után.

Ebéd után elmentünk bowlingozni, mire észbe kaptunk, mehettünk is haza. Eltelt a szombat is.

7. nap: A nap nagy része utazással telt.

Reggel összeköltünk, felkészültünk a hazaindulásra. Óriási élményekkel gazdagodva érkeztünk haza.

U.i.: Iszonyatosan jó volt. Rengeteg élménnyel és ismerőssel búcsúzkodtunk a Hév állomáson. Remélem, minden tábor legalább ilyen jó lesz.

■ A PREVENCIÓS PROGRAMOK VÁRHATÓ EREDMÉNYEI

Eredménynek tekinthető, hogy ezeket a programokat már 2003 óta folyamatosan, minden nyáron megrendezzük. Nagy az érdeklődés iránta és már jóval a nyári szünet előtt jelentkeznek a szülők. Egyre több gyerek szeretne velünk nyaralni, de sajnos lehetőségeink korlátozottak. A programok további hatása, hogy azok a családok, akik még nem ismerik intézményünket, megismerhetnek minket, betekintést nyerhetnek munkánkba, és ha problémájuk adódik, tudják hová tudnak fordulni. Tudják, hogy van olyan intézmény városukban, amit bármilyen problémával felkereshetnek.

A programok által a gyermekek közelebbről megismerhetik a családgondozókat, növekszik az irántunk érzett bizalom, ami segíti munkánkat. A táborokban a családgondozók prevenciósi feladatot látnak el, ami segíthet abban, hogy a gyermekek merjenek hozzánk fordulni és az esetleges problémákat még időben feltárjuk és segítsünk a megoldásukban.

A csoportok, a fejlesztő foglalkozások, majd az ifjúsági klub megszervezésével pedig szeretnénk a programok szervezését kiterjeszteni az egész évre, hogy ne csak nyáron legyen lehetőség a gyermekek számára elfoglaltságot biztosítani, s mindazt az indirekt pedagógiai hatást, amit a táborok biztosítanak, egész évben biztosítani tudjuk a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében.

A felvállalt feladat és a felelősség óriási. Amennyiben becsületesen és hatékonyan helyt akarunk állni, ismernünk kell a városunkban élő gyermekeket, minden problémájukkal, családi és baráti háttérükkel. Tisztában kell lennünk azzal, hogy a kamaszok személyiségjegyei állandóan változnak. Ezeket a változásokat befolyásolják a gyermekek életkörülményei, életkori sajátosságai, tulajdonságai. Hangulata, személyiségének fejlődése állandóan hullámzó, sok-sok visszaeséssel járó folyamat. Ezeket a hullámzásokat hétről hétre mi is megtapasztaljuk, átéljük. Egy valamit nem tehetünk, hogy közömbösek leszünk, vagy feladjuk, mert az a legrosszabb, amit közvetíthetünk gyermekeink felé.

Végezetül mindez reményeink szerint elvezethet oda, hogy ezáltal csökken a deviáns fejlődésirányú, esetleg bűnelkövető, veszélyeztetett gyermekek száma, ami megmutatkozhat mind a szakellátásba utalt gyermekek, mind a védelemben vett gyermekek számának csökkenésében, a gyermekek és családjaik gyermekvédelmi jellegű problémáinak mérséklődésében. Amennyiben ezek a szolgáltatások képesek mindezt megvalósítani, akkor elértük a célunkat, megfelelünk a bevezetőben megfogalmazott elvárásoknak.

Dr. Dán Gellértné, G. Németh Irén, Paréj Józsefné,
Szikulai Andrea